

RENAȘTEREA ROMÂNĂ

ZIAR NAȚIONAL-POPORAN INDEPENDENT

Apare în fiecare seară cu ultimele știri din lumea întreagă.

ABONAMENTE: Dincoace de Carpați și Bucovina: 40 coroane anual, 42 coroane pe 6 luni, 22 coroane pe 3 luni. Cu numărul 40 fileri. — Dincolo de Carpați: 75 lei anual, 40 lei pe 6 luni, 22 lei pe 3 luni. Cu numărul 25 bani.

Redacția și Administrația Strada Orezului Nr. 10.

Director și responsabil: V. Hotărân.

Administator: I. Martin.

Telefon 174.

Desbinare

Cu noi sau împotriva noastră?

Am fost cei dintâi cari am semnalat prapăște adăncite tot mai mult între cele două politici săsești dintre care una, majoritatea cu noi, iar cealaltă cea care trăește încă în speranțele domniei maghiare, noastră.

Majoritarii, cari cer cimentarea neapărată și rezerve a alipirii de România Mare, sunt conștienți așeză și din nou întârziți acum în urmă, pentru săseșii din Transilvania.

Celalți, cei cu dragostea de unguri nu sunt organizați, dar potopul de bancnote false din Budapesta tinde să-i consolideze și pe ei ca să permit împrejurările. În fruntea lor este om, o creatură a lui Tisza, și gruparea de un ziar la Sibiu.

În lupta între cele două grupări este inversul: fiecare caută să-și asigure în popor o adăncă la popularizării concepțiilor democratice care o desvoltă gruparea majoritară în cu fostul deputat Brandsch și cu Lutz Koștea demnă de toată lauda. Prin conferințe, publicațiuni, prin zilnice articole de ziar înțelepți ai neamului lor caută să dovedească cu argumente hotărâte poporul să nu va putea prospera decât numai în România Mari pe care o așteaptă un viitor mai puțin cu totul excepțional. Bogăția și a subsolului, mulțimea numerarului, hărțopopulului și blânda lor toleranță, împerecură fericită ei situație geografică și asigură o viitoare surprinzătoare de care vor profita țării România Mari democratice la fel. Principiile democratice adoptate la Alba-Iulia am dovedit și până acum — nu vor ră-

mâne numai pe hârtie ci vor forma baza reală a organizării de stat.

Că nu mai există privilegiul pentru nimenea la noi nu poate decât să-l bucure pe sași: este o garanție mai mult decât de același tratament vor avea parte toți cetățenii loiali ai României mari fără cea mai mică diferențiere. Privilegiile și așa n'or mai fi dăinuit nicăieri fiindcă noul spirit care călăuzește lumea nu le mai îngăduie. Ele sunt astăzi instituțiuni învechite cari s'au șters în toată Ungaria dealteal odată cu tragica moarte a leului dela Geszt. Pe ele așa dar nu mai puteau conta sașii în nici un caz.

Așa raționează sașii majoritari și credem că vor găsi pretutindeni sprijinul oricărui român.

Opera celor cu bolșevicii din Budapesta este primejdioasă însă cu toate că dreptatea împede ca lumina zilei de partea majoritarilor. E primejdioasă fiindcă lucrează cu corupție și cu promisiuni false cari iau ochii. Bani se pare că au destui din Budapesta și în fărâșirea celor mai a demoneitorii promisiuni încă sunt meșteri pe cât am putut auzi. Cu pumnii plini de bani și cu amestecul de teorii retrograde și bolșeviste pe buze pășesc în mijlocul poporului ca să samene zănie și desbinare, căutând să ascundă cu deosebită grijă sforile pe cari le trag foștii stăpâni.

Aceasta este situația momentană și credem că ar fi bine ca și oficialitatea noastră să vie în ajutorul majoritarilor, dându-i concursul la lămurirea poporului prin acte directe și prin exteriorizarea în genere a respectului principiilor democratice cari trebuie să le fie și desigur le și evanghelia de toate zilele.

Astfel credem că se va putea pune capăt de acum propagandei subversive a reacționarilor sași, cu toți banii ce le stau la dispoziție și vor rămâne scutite de otrava budapestană elementele săsești din armata română.

Chestiuni, de importanța desbinării dintre sași trebuie tratate și drept cu precauțiune dar fără șovăire și la nevoie cu energia corăspunzătoare ca să nu păgubească pe nimenea...

Imprumutul național

În cercurile financiare se discută cu mult interes proiectul de lege al noilor impozite pe venit și pe avere ce se vor vota nu peste mult. E vorba ca și la noi să se procedeze la fel ca în celelalte state și să se perceapă din averea cetățenilor un anumit procent pentru acoperirea uriașelor cheltuieli de războiu. Și în cazul introducerii acestei legi necesare asigurării creditului viitor al României Mari în străinătate, o singură categorie de avere va scăpa de impozit și anume: **bonurile împrumutului național.**

Așadar subscrierilor la acest împrumut pe lângă avantajul real și imediat al unei dobânzi de 5% — cine dă astăzi 5% pentru orice depunere? — și a garanțiilor cursului coroanei la cel puțin 50 de bani (1:2) — astăzi leul cotat de la noi cu 204—208 — își vor pune numerarul semnat la împrumutul național la adăpostul oricărui impozit prezent sau viitor.

Nu e vorba deci numai de o faptă patriotică, de un ajutor pe care cetățenii îl dau Patriei lor, ci e vorba și de o bună afacere de plasarea cea mai rentabilă și sigură a averii agonisite desigur destul de ușor în cursul războiului de asigurarea coroanei de o devalvare probabilă.

Chiar dacă prin împrumutul național nu s'ar obține nici un fel de avantajii personale, suntem siguri că toți românii și-ar deschide pungile ca să contribuie la salvarea și la ridicarea neamului, fără a sta să precupețească.

În împrejurările aceste însă, când subscrierilor împrumutului statului pe un termen de cel mult patru ani și când bonurile împrumutului vor putea fi lombardate oricând în valoarea lor nominală cel ce nu subscrie la împrumutul național, nu este numai un român ce nu-și iubește neamul și țara, ci nu este nici bun gospodar.

Oricine va cumpăra numai o chipă nu va mai ezita ci se va grăbi să-și plaseze o cât mai mare parte a avutului său pentru propășirea Țării și pentru câștigul său personal.

Socotiiți deci, și deschideți pungile! ***

Răsaduri...

Băleți, cu fire de măghera la pălărie, îmbrăcate într'un tricolor, pus haiducește, îl flutură — în ciuda străinilor — în vânt, ca un ultim semn și ca un început mândru de cinstire națională și de voință independentă, a poporului lor.

Ce răsaduri frumoase!

E doar primăvară!

Ca o mângâiere duioasă a sufletului căldicel, vedem încolțind firul ierbiilor în pajiste, ghiocelul scoțându-și îndrăsnit nasul, îmbobocind mugurii, răsăr viorlele sfoase și simple, începe în zori de zi munca brazdelor de plugărie, să înțește stăruința omenească în zilele mărite acum simțitor.

E primăvară pe pământ, în inimă, în tot cuprinsul țării noastre mărite...

Precum în natură, primăvara, așa și-n câmpul poporului nostru, răsaduri tinere prind rădăcini puternice.

Sub binecuvântarea ochilor noștri, să ridice acum o generație fragedă, din cele mai ferice; că în primii ani ai copilăriei, au văzut și trăit cele mai scumpe zile din viața și rostul neamului lor. Răsaduri tinere crescute la sânul nostru, martori ai unor suferințe ca și bucurii fără pereche, cei cari v'au dat lumina zilei, pun mare nădejde în ceata noastră de ostași mici, în voi, cari nu mai încăpeți în piele-vă de bucuria și mândria ce v'a cuprins.

E doar primăvară!

Întăia primăvară din viața unui popor! Punem, dragii mei tot sufletul nostru, tot sprijinul mic-mare, — cum o fi el, nu sunteți singuri, nici pe drumuri n'ați rămas, sunt oameni și legi cari să vă ocrotească.

Cei mai mulți sunteți orfani!

Tatăl vostru, care Dumnezeu știe pe ce câmpuri de luptă, și-n ce colț de șanț și-a dat sufletul, liniștit a închis ochii, în credința că „domnii noștri cei buni” nu vă lasă pradă sărăciei și amarului.

Nici nu vă lasă!

Ascultați pe mama voastră, pășiți cu gând bun zilnic pragul școlii, învățați din sfaturile învățătorului și ingenuchiți ca și mai înainte la altarul sfintei biserică.

Vedeți-vă de treburi și nu mai dați crezământ veștilor răspândite de unguri ca să vă sperie.

Ungurii?

Să sbat de moarte. Tartorul lor din Cluj, Apáthy, nu mai poate glăsu, ministrul lor, Károly, nu e primit la conferința de pace, — acolo doar nu să dă ascultare minciunilor, — Săcuii lui lansosó Benedek, sunt îngrediiți de lanțul vânătorilor români, armata ungurească nu dă ascultare ordinului de chemare, — cine e prost să imoară în zădar? Ordinul Franței și al celorlalte Puteri cari în noi, pentru retragerea bandelor maghiare trebuie ascultat: așa a poruncit generalul cel mare Foch.

Și așa, dragii mei, trece azi și vine mâne, fără ca să mai rodească nădejdi în sufletul ungurilor.

„Mai au o nădejde! ne atacă Ucraina. Păi da, nu sunt flăcăii României acolo, și apoi ce, nu cunoaștem noi armata aceia de jidănași plății gras?

Nu știm noi ce putere de fugă au ei?

Vindobonus.

Nu vă mai furați vremea cu gânduri de aceste. Mai bine să creșteți mari, răsaduri fragede, să fiți de folos neamului și urmași vrednici ai înaintașilor voștri.

Lăsați ungrii și ucrainenii în seama noastră! O să le treacă lor pofta.

Voi, vedeți-vă de școală și să aveți înaintea voastră întotdeauna: *cartea*, atunci nu vă vor uita „domnii voștri”.

Iar, ungrilor și prietenilor lor, să le deie D-zeu tot zile de aceste și dacă vor merita, să ajungă atele și mai rele.

Așa!

Onisifor O. Borcea

Insemnări zilnice.

Monstruositatea bolșevismului

S'a vorbit și la noi mult despre bolșevism, despre principiile bolșeviste — dar aplicarea lor originală de către masele inculte întrece orice imaginație. Am fost martori ce-a devenit Ungaria din cauza bolșevismului. Unde va ajunge însă după aplicarea întru toate a desocializării — sau socializării cum zic ei — a complexului de vieceală nu putem închipui numai cunoscând „decretele” în vigoare în unele ținuturi din Rusia stăpânită de bolșevici.

Iată de pildă textul unei ordonanțe a Sovietului (statului) din Samara de pe Volga, dat „în acord cu dispozițiunile sovietului din Kronshtadt privitor la interdicerea posesiunii particulare de femei.”

„1. Începând dela 1 Ianuarie 1918 dreptul posesiunii particulare de femei între vârstele de 17 și 30 de ani este abolit;

„2. Vârsta se recunoaște după documente. Dacă acestea lipsesc, comitetul locuințelor va determina vârsta femeii după ce o va examina și va asculta martori.

„3. Foștii posesori (soși) au dreptul de a se folosi de femeile lor și în afară de rândul stabilit.

Nota bene: În cazul când fostul-soț s'ar o-pune aplicării prezentului decret, el-se va lua acest drept.

„4. Dreptul împărțirii alienabile a femeii se dă clubului bolșevist din Samara;

„5. În termen de trei zile dela publicarea acestui decret fiecare femeie trebuie să se prezinte la acest club și să dea toate informațiunile cerute de articolul precedent.

6. Pânăce comitetul de locuințe va fi în măsură de a veghea la aplicarea riguroasă a prezentului decret controla se încredințează chiar cetățenilor. Oricine ar ști o femeie care nu se conformează acestor dispozițiuni e dator să previe clubul, indicând numele și familia nesupusei.

Paragraful al șaptelea descrie cu o precizie de termeni care nu poate fi reprodușă, condițiile în cari fiecare cetățean poate să-și exercite drepturile asupra concelăjeniei ce-alege.

Notă: Se înțelege dela sine că fiecare bărbat care dorește a uza de acest bun al colectivității publice trebuie să prezinte un certificat că face parte din clasa muncitoare. El va trebui afară de acestea să verse 2% din salariul său casieriei publice.

Cetățenii cari nu aparțin clasei muncitorilor și cari ar voi să se bucure de aceleași drepturi asupra acestui bun comun al colectivității vor trebui să verse o mie de ruble pe lună casieriei pentru usagiul public.

8. Toate femeile vizate prin prezentul decret vor primi din partea casieriei generației populare două sute treizeci de ruble pe lună;

9. Copii dela vârsta de o lună vor fi plasați în azil unde vor fi crescuți până la vârsta de 17 ani.

Iată ce sunt în stare să conceapă mințile inebunite ale celor ce suat conduși de același principiu ca și fărâșitorii de greve dela Budapesta și să nu fim prea surprinși când vom ceti că în Ungaria lui Károlyi se pregătește măsuri tot așa de năstrușnice.

Iată deci ce este bolșevismul și ce se trebuie să ne străduim din răspuțeri spre a-l sugruma în fașe ori unde s'ar ivi.

Înțepături

Vorbind despre soarta coloniilor, ziarul socialist „Adevărul” scrie că acolo locuiesc oameni „cari pretind dreptul de auto-determinare.”

N'am sfătui totuși pe redactorul „Adevărului” să meargă de agitator socialist printre canibali din Africa, pentruca de pe urma principiului de auto-determinare să se pomenească ... mâncat.

Subscrieți la împrumutul Ardealului: este cel mai patriotic act și cel mai bun plasament de bani.

Fondul „Probei de foc”

Dela d-l Dumitru Roncea, proprietar din Brașov primim astăzi 1000 lei, pentru a ne forma un fond, din care să acoperim cheltuielile împreunate cu câștigarea de probe și dovezi autentice, referitoare la persoane cu caractere putrede, cari exploatează neorientarea publicului în România Mare caută să se ridice la suprafață în funcțiuni publice, fapt prin care nu numai se corup moravurile sociale, dar prin campanii murdare de calomnii tind a nimici și a înlătura bărbăți de valoare ai neamului nostru. Donatorul dorește, să se formeze un fond de purificare a caracterelor, cerându-ne ca în scopul acesta să ne întărim, pentru a produce probele și dovezile de acte și documente zdrobitoare pentru indivizii, cari prin putreziciunea caracterelor lor nu merită să fie cetățenii ai României Mari. La adunarea actelor și documentelor, donatorul ne pune în vedere plățirea integrală a cheltuielilor de drum, a cheltuielilor de investigație ori unde ar duce firul cercetărilor: fie la Turnu-Măgurele, fie în Ucraina, fie ori-unde.

Mulțumim donatorului odată pentru ideea bună, ce ne-a dat-o și pe care o aprobăm și noi, al doilea pentru banii, ce ni-i pune la dispoziție în acest scop de utilitate publică, căci de fapt de cele mai multeori producerea dovezilor autentice contra celor rafinați, este împreună cu mari greutăți și cu mari cheltuieli.

Ne vom face datoria pe deplin. „R.-R.”

Imbulzeală, ori... lipsă de organizare?

În repetite rânduri am cetit în ziare — că pe la ministerii nu se poate include ușa de persoanele ce se imbulzeș după posturi? Ce minune! Oare așa de departe să fi ajuns noi... cu organizarea și aplicarea de funcționari de tot felul, că s'au completat toate posturile, iar acești care acum cer posibilitate de existență — se imbulzeș? mă întrebam eu după ce am terminat cu cetitul articolelor din chestiune. Eu știam, că neamul nostru românesc, abia răsărit de sub povara sclăviei de 10 secole nu are o clasă de funcționari — nici nu posedă atâția oameni cu o calificăție medie — și mai puțin cu una superioară — care acum în noua situație să fi înlocuit miile de funcționari maghiari, înființi ca sentințele peride pe plăuriile noastre nemănăși. Știam că noi toți ca copii săraci primim postul nu ca mijloc de distracție, ci ca bază de existență cinstită.

După ce mi-am dat seama de realitate — mi-am deschis ochii și am ajuns la convingerea că nu atâția câți își oferă serviciile ci de 50 ori atâția și n'ar fi destul ca toate funcțiile să fie ocupate tot de români de încredere și însușite pentru marea cauză la a cărei înlăturare trebuie să lucrăm din toate puterile. Golurile în funcții provenite prin refuzul maghiarilor de a depune jurământul de credință statului român după calculele omenești vor fi greu de astupat.

Funcționari nu avem, așa precum nici miniștrii și nici secretarii de stat n'am avut, dar avem o pleiadă întreagă de oameni cu calificăție medie, și mai puțin cu una superioară, dar avem în schimb în păturile largi ale poporului o bogăție întreagă de elemente cinstite, dornice de muncă pline de voință pentru libertate.

Dar aceste comori anonime trebuiesc căutate, alese și ridicate la valoarea lor reală, pentru a le da posibilitatea să producă, căci sigur vor produce.

Va fi suficient dacă într'un birou vor fi una sau două persoane cu pregătire și cunoștințe mai înalte pentru ca să conducă și supravegheze lucrările personalului subaltern. În felul acesta vom instrui și crește organele indispensabile organismului de stat.

Ce se întâmplă azi pe la resorturi? (fără a jigni pe cineva). Neamurile și cunoștințele celor dela izvor află imediat aplicare — lucru nu tocmai greu de înțeles. E foarte interesant însă faptul că ceilalți concurenți la posturi sunt respinși sau amână rezolvarea cererii lor, așa de ușor, când așa mare nevoie e de fiecare putere de muncă!

Știm că pe lângă fiecare resort e o secție numită de organizare — care între alte agende va avea desigur și de acia de a angaja puteri de muncă pentru necesitățile resortului. Nu pot înțelege cum își pricepe memoria — personalul secțiilor de organizare — câte vreme în loc să adune, resping puterile de muncă ce se prezintă... Principiul conducător al acestor secții — ar trebui să fie câștigarea de informațiuni asupra caracterului — purtării morale, conștiințiozității și priceperii fiecăruia, plasarea fiecăruia la locul cuvenit, în raport cu însușirile ce posedă și achiziționarea de puteri noi din masa săntoasă a poporului.

Să facem o ochire peste toate ținuturile deosebite și vom vedea că și azi sunt o sumedenie de ofiții — de instituții de tot felul care nu numai că nu sunt puse în mâni românești dar nici controlate coresponsuzător nu sunt. — Este poate neangajarea de organe de control și de funcționari o economie pentru statul român? Din contră e o pagubă îndoită. Știm din izvor sigur că un oarecare oficiu preluat cu câteva zile mai târziu, a arătat un minus de milioane de coroane — apoi unde pui că dela cea mai nefsemnată agențură până la cea mai mare fabrică și bancă și dela cel mai nefsemnat oficiu până sau școală în sus la direcția căilor ferate, a finanțelor, universitate etc. toate persoanele vechi fără deosebire sunt cu porniri dușmănoase față de noi ro-

Scrisori din Viena

Stampilarea banilor. — Dece ne ocărăștrăinii. — O legătuine „democrată.”

Dela corespondentul nostru —

Viena, 10 Martie 1919.

În altădată așa de vesel oraș, de pe Dunării albastre e tot grea, tot foarte grea; trimise de aliați nu ajung și mai întâoabea poporului. Scumpețea e excesiv de și ca în toate părțile și aici sufer tot bieții. Cu bani mulți poți să-ți procuri la urma orice — dar numai cu bani mulți. Cei bieții funcționari își târă cu anevoie zilele pe mâne și... binecuvântează pe cei cari invocă războiul.

Chestiune care se discută astăzi în toate este chestiunea stampilării banconetelor. Acum fiind că stampilarea s'a făcut în Boemia în noul Stat Ceho-Slovac, în condițiuni speciale: două săptămâni de zile cât a stampilarea în ceho-slovacia au fos închise de granițele. Cu mare greutate au permis prin Boemia chiar a trenului Paris—

—Varșovia, pe care l'au supus însă celui ceguros control!

Interesant mai este faptul că din biletele bancă prezentate spre stampilare 50% est retrase imediat din circulație spre a rearsului coroanei cehe în străinătate.

Cu alte cuvinte banconotele băncii austroce se stampilează sau mai bine zis s'au pretutindeni în jurul nostru. Am mai și noi și aici se vor revărsa acuma rămășițele nouite fabricate. Dacă nu se puercede la stampilarea banconetelor și în Transilvania și nu se introduce un control mult mai

la Zam, overii din Viena vor năpădi Ardeal și hărții nestampilate, cumpărând lei, cari au un curs mult mai urcat. Lucrul acesta a se exploatat pe o seară întinsă de unii și de așa că Viena e deja plină de lei.

E o altă primejdie însă care amenință serios România. Nesiguranta proprietății și lipsa de arde de comerț cari au adus la o totală stagnație comercială din Austria și în special Viena fi alungă pe negustorii gheșefari obișcu de câștiguri de războiu.

De aceea nu e cafenea în care să nu prinzi voie crâmpee de conversații în „jargon”: din Viena se pregătesc să invadeze România singurul teren de exploatare” ce le-a rămas de ordine și liniștea le garantează roadele razei lor indestințiri. Și fiind seamă de acestora de a „lucra” de legăturile ce le face dacă nu le au chiar cu coreligionarii lor Ardeal și mai ales cu cei din vechiul Regat trebuie să spunem că ar fi oaspeți cu totul neobișnuiți, pe cari n'ar trebui să-i primim.

mâni — și nu cruță nici oboșală, nici cinste nici bani pentru a ne submina pe unde numai pot. Minte! minte!... și energie mână de fier în contra perzilor — și sute de mii de ochi care să vadă și să priceapă totul ne trebuie de urgență. Nu de înbulzeală la posturi poate fi vorba la noi — durere — ci de lipsă mare de organizație.

Banca centrală industrială și comercială

Târziu ne-au sosit prospectele fondatorilor băncii centrale și aceasta din motivul, că comunicația poștei cu provincia este cu desăvârșire întreruptă. Din această cauză, considerând importanța băncii, ar trebui să se prelungească încheierea subscrierilor de acții, pentru că în mijlocul țării noastre dela stație și de pe la periferii să se poată propaga cu efect chestia.

În trecut, fiind un popor sărac și oprimat nu ne-am putut afirma pe terenul fecund al industriei și comerțului. Modestele începuturi sunt eșecul și disparența. Băncile românești destul de multe, dar foarte mici și între altele încaușate de un conservatism ciudat, cu puține excepții circulau același capital intern, modest.

Astfel fiind n'am fost în stare a atrage în ogrorul nostru abundențele capitale franceze și engleze — capitalul încă și are particularitățile lui: se asociază și el mai bucuros cu tovarășii mai aproape, în înălțime — și aceste capitaluri au fost mai mult atrase de băncile străine ungurești, cari aveau capitaluri proprii de zeci de milioane. Băncile maghiaro-ovree ne-au inundat finiturile, ba chiar își extinseseră operațiunile și asupra vechiului stat. Ducând dela noi la Budapesta fructul mănșos al sudorii noastre, cu mulțimi de ne strigau la toți mai ales prin presă: Sunteți valahi proști și nemernici!

Cred, că în cadrele noului stat român din prefacere nu vom mai voi să ajungem în starea de sclăvie dinaintea războiului, ci, la timp, ne vom uni și consolida forțele economice, ca răzîmându-ne pe ele cu ajutorul unei bănci puternice — a noastră — să ne putem acoperi trebuințele industriale și comerciale, direct dela firmele statelor puternice și civilizate din vest, cu atât mai vărtos, că le suntem aliați.

Trebuințele poporului român pe terenul industriei și comerțului au fost totdeauna foarte mari. Articolele de proveniență străină îi cumpăram din a zecea, dacă nu chiar din a suta mână, lăsând în punga fiecărui intermediar dobândă însemnată. Pe de altă parte produsele brute ale agriculturii noastre le vindeam cu prețuri adeseori de batjocură, bucurându-ne, că cutare speculant ovreu ne făcea „onoarea” de a veni prin satele noastre, de unde se întorcea încărcat ca albină. Dacă nu ne onora, produsele ni se prăpădeau. Intemeierea de fabrici a fost la noi un pium desiderium, o vecinică dorință de a le avea, dar care părea irealizabilă.

Banca centrală asigurându-i-se forța de care are nevoie în chemarea ei, un capital de fondare cât se poate de mare și o cooperare a tuturor oamenilor celor mai iscușiți spre realizarea problemelor mari economice a ei, această bancă va cumpara fabricatele, semifabricatele apoi produsele brute exotice la locul de producție și le va distribui pe lângă dobândă înstită prin mijlocirea micilor comercianți, pe cari îi avem și pe care îi vom mai avea. Banca centrală se va îngrijii ca micii noștri industriași să-și poată desvolta micile lor industrii, iar acolo, unde sunt condițiunile date — și condițiunile sunt date mai în fiecare ținut românesc — să realizeze dorința noastră veche de a întemeia fabrici, împiedecând astfel ca spre pildă, cornul bouului nostru să pornească dela noi nelăsându-ne în locu-i nici o pără pentru ca mai târziu să se întorcă tot la noi sub formă de pepenele alunghind din buzunarul nostru mai multe coroane. Fabricile vor valoriza nu numai produsele noastre brute, ci vor da în același timp ocupații bine plătite proletariilor noștri.

Astfel înțeleg eu rostul băncii și sper că astfel îi înțeleg fondatorii sub egida căruia s'a făcut inițiativa înființării băncii fiindcă alt rost nu e permis să aibă.

Sunt sigur că cei mai pricepători s'au și grăbit de a subscrie. E necesar însă ca și țărâna noastră, care prea puțin știe ce se petrece la măritul nostru Consiliu dirigenți, această țărâna bună, dar groasă în acțiunile sale să fie luminată cu privire la această chestie. Să fie înduplecată a scormoni sumele considerabile, de care azi mai mult ca niciodată dispune, să le scoată de pe fundul lăzilor, unde zac în nelucrare, ba poate sunt pe cale de a se prăpădi prin totală devalvare și se pună în serviciul afacerii de importanță națională și de o rentabilitate — admițând că banca corespunde chemării — cum până acum nici o bancă românească n'a fost.

Intr'adevăr, din punct de vedere al rentabilității, din punct de vedere al dividendelor ce se vor distribui acționarilor an de an, va fi neasemănat mai mare ca dividenda aceluia a băncilor noastre.

Prim urmare Banca centrală are cele mai frumoase perspective de a putea răspunde de acționarii săi, fiindu-i dată în același timp posibilitatea să rezolve o problemă națională economică. Am face deci o mare greșală față de noi înșine, dacă nu ne-am însuși între acționarii ei, din moment ce ni s'ar garanta excluderea oricărui sistem nedemocrat și neservind numai interese personale, din principiile conducătoare ale Băncii.

L. Vraciu.

Reforma justiției

Stăm în preajma terminării tratativelor de pace; deci trebuie să precizăm unele reforme, ca organizarea justiției dacă nu mai înainte — dar imediat după încheierea definitivă a granițelor României — să funcționeze fără a întâmpina greutăți: ca acesta este termenul cel din urmă, până când totul suprem apelativ Curia ungară, având sediul în Budapesta adică afară de teritoriul României, va mai putea funcționa în cauzele procesuale curente.

Până atunci Statul cel mare, așa cum e compus și cum va mai fi completat prin opări ulterioare, trebuie să delibereze asupra proiectului de lege despre reformele mai urgente, pe care știe resortului de justiție credem că în timpul cel mai scurt îl va supune dezbaterii parlamentare.

De astădată numai cu chestia organizării ne vom ocupa pe scurt; începând cu judecătorii de forul prim.

I. Forul prim în toate cauzele, procesuale și neprocesuale credem noi că să fie judecătorii ceruale de azi cu numirea judecătorilor din România veche.

Sporindu-se agendele acestor judecătorii va trebui eporit și numărul judecătorilor.

II. Forul al doilea, atecă Curțile de apel ar fi tribunalele de acum. Numărul judecătorilor să va putea reduce translocându-se la judecătorii de prima instanță.

III. Forul suprem ar fi Curtea de casație.

Observăm aci că Curte de casație în Regatul întreg numai una poate fi; și existând deja o Curte

de casație la București, aici în — zicem — România nouă nu se poate institui o a doua Curte de casație, ci credem să se institue o Secție a Curții de casație, cu mai multe senate.

Am afa de bine însă, că Secția aceasta să nu judece numai asupra chestiilor juridice (forma ei și asupra stării faptice (fondul).

Aceasta schimbare o aflăm necesară pentru că ne oferă garanții față de înlocuirea tribunalelor, — adică a unei judecătoreii colegiale, unde judecă mai mulți judecători într'un senat, — print' un judecător singular.

Dar motivul principal este, că și forul cel mai înalt să poată uza de libertatea ce au forurile inferioare în cercetarea dreptății.

Pentru că să înțim orbis dispozițiile procedurii civile germane, și să constrângem forul suprem cu din motive strict legale să fie silit a aproba o sentință a forurilor inferioare deși starea faptică este constatată greșit; deci nu se validează principiul dreptății.

IV. Instituțiunea de notari publici suntem convinși că absolut nu este necesară; din contra: parcă numai pentru aceea a fost creată, ca să scumpească procedura la moșteniri.

Mai cu seamă acum după un războiu îndelungat, când cauzele de moștenire vor spori într'un mod exagerat, trebuie să ținem cont de interesele majorității covârșitoare a țărănimii, luând dispoziții cât se poate de urgente, ca instituțiunea asta și cu ea scumpețea pertractărilor de moștenire să se înlăture.

Dar: nu treptat, așteptând doar vacanța posturilor de notari, ci fără amânare pe linia întreagă. Cu atât mai vărtos se poate face acest lucru, pentru că avem nevoie de judecători calificați, și notarii publici sunt oameni cu calificare perfectă juridică, cari fiind ridicați dela posturile lor ca notari, înălțați pot fi numiți de judecători. Deci nu pierdem mult.

Cauzele de moștenire îndată după încheierea cazului de moarte și a inventarului, le-ar judeca judecătorii de col, și așa procedura asta va fi mai scurtă și mai efimă ba ar putea fi gratuită.

Considerând însă că statul cu spiorina numărului judecătorilor are spese considerabile, va fi echitabil că deciziunile de predate, cari se aduc la terminarea pertractării moșteniri să fie supuse unei com-petiințe de timbre mai moderate.

Moștenitorii bucuros vor plăti 4—5 cor. competiințe de timbre la statul român în loc de 50—60 și mai multe cor. la notarul public. Seala trebuie să fie însă moderată, pentru că moștenitorul mai are de suportat și competiința de moștenire. Deocamdată atât.

Dr. Aurel Muntean.

Un cuvânt către unguri

În „Uj nemzedek” nr. 6 din 11 Febr. a. c. a apărut o epistolă deschisă a unui Balla Károly către fostul nostru ministru plenipotențiar la Budapesta, dl. Ioan Erdélyi.

Epistola deschisă plină de invective la adresa dlui dr. Erdélyi care era pe atunci reprezentantul statului nostru recunoscut de guvernul Republicii maghiare.

Cu calomniile din partea voastră suntem obișnuți; am fost calomniat și ca indivizi și ca popor din partea voastră de nenumerate ori, dar ultimul pasaj din epistola deschisă adresată „neamului român, e culmea calomniei și a obrăzniciei ovreo-maghiare!!

Acest ultim pasaj îl reproducem din cuvânt în cuvânt ca să aveți ocașiunea voi unguri de sub Imperiul român, cari vă bucurați de protecția autorităților noastre până când vă purtați ca cetățeni liniștiți și nu periculiți siguranța statului (și nu ideea de stat maghiar cum era pe timpul dominiului vostru!) nu vi-se va întâmpla nici un rău din partea noastră!

Ca cetățeni pașnici, a magyar vasutasokat împrejurărilor schimbate — dacă vă veți cumiți, atunci veți putea trăi între noi cât veți voi, însă elemente de desordine — bolșevici se înțelege că nu vom suferi nicicând între noi.

Nu observați voi indulgența noastră fără margini față de voi? Să nu cădeți în greșala de a privi această indulgență de slăbiciune! Poporul nostru încă neiberat de sub jugul vostru geme în urma atrocităților comise din partea fraților voștri și noi nu facem represalii, nu luăm ostacii cu un cuvânt nu vom să pedepsim nevinovați pentru crimele fraților lor.

Iată numai un pasaj în original și în traducere română ca să puteți judeca:

„Önök hős románok, a magyar vasutasokat ölik, gyilkolják, bosszák, szajkára feszítik, néket, lanyokat gyaláznak, mérszár munkát végeznek édes emberkenk, internálnak, deportálnak egyérisleg hozzáférhetelle tiszteltre méltó embereket ellurcolnak, potoznak, hotoznak, lepúszkálnak, rabolnak s orjákat ilnek és azt hiszik, hogy ez minden megorlatlanul cselekedhetik!!”

„Dvoastră români eroi ucideți funcționarii unguri dela căile ferate, asasinăți, puneți în sare (?), restingiți pe curele (?) (poate tăieți cureli, voia să zică, nota redacției) necinstiți femei și fete, faceți lucru de micelar pe oameni vii, internați și deportați, oameni de cinste cu moravuri curate, îi purtați, îi palmuți, îi bateți cu băta, îi împușcați, jefuiți, înțeți orgii și cugetați că toate acestea le puteți face fără represalii din partea noastră?!”

Aceasta am putea-o întreba cu drept cuvânt noi dela unguri de peste linia de demarcație noi români, cari intru adevăr au suferit și încă suferim din partea fraților voștri orbii de bolșevism!

Ungurilor! de sub imperiul român, puneți mâna pe inimă, cugetați-vă și fără să vă lăsați orbii de șovinismul vechiu înrădăcinat, judecați!

Apele la simțul vostru de dreptate, la cultura voastră cu care vă făliți cu toată ocazia. Să ațezi curajul și să condamnați calomniile și crimele fraților voștri rătațiți, că dacă nu o veți face și atrocitățile în contra fraților noștri de pe teritoriile încă neocupate vor continua, și atunci poporul român va fi silit să recurgă la represalii. Însă fiți siguri, că dacă am fi siliiți a le face, tot nu vor fi pe departe așa neomnoase cum le-ați merita, fiindcă poporul român e blând și cuminte și va arăta lumii civilizate, că are cultura și mintea și nu se fâlește cu o cultură care e la voi — la mulți numai o spoală. Ungurilor! începeți a vă cumiți și a vă obișnui cu ideea, că timpurile s'au schimbat și mentalitatea voastră trebuie să se acomodeze după aceste schimbări, cari sunt rezultatul evoluției naturale.

Să știți că sunteți cu totul izolați, nu vă are drag nimeni din jurul vostru! Aveți nevoie mare de prietăria noastră și a popoarelor care vă luconjoară!

Cu astfel de manevre vă stricați numai vouă și fraților voștri, cari de-acum înainte sunt avizați la bunăvoința noastră.

Dacă vă cumițiți, și vă recunoașteți greșelile puneți capăt fărâdelegilor atunci, noi vom ști și uităm și să conclucăm cu voi spre binele nostru și al vostru.

Fulvio.

Educația muzicală la noi.

Lucru incontestabil, că muzica este unul dintre cei mai puternici factori culturali, cari pe lângă faptul, că nobilizează inima și sufletul, mai are și însușirea prețioasă, că totodată îi face plăcere, de distrage. De acea, de mult de-a, popoarele civilizate au pus mare pond pe cultivarea muzicii, așa că dânsii au astăzi cultură muzicală foarte întinsă și înaintată. La dânsii se ține de cultura generală obișnuită, ca cineva, care trece în societate de intelectual, să aibă și cultura muzicală generală; va să zică nu numai să cunoscă, să știe și să fie în stare a aprecia cultura muzicală a poporului său, dar să fie în curat cu cultura muzicală a tuturor națiunilor civilizate. Iar poporul de rând trebuie să cunoască muzica sa națională, să știe cel notele și să poată cânta în două voci și după note și după auz, piese mai ușoare.

Să vedem în ce stadiu se află cultura muzicală la noi. Lucru cunoscut, că poporul românesc, care face parte din rasa latină, și dânsul este înzestrat cu deosebit talent artistic, deci și muzical. Nu numai noi o zicem aceasta, ci o zice străinii, cari ne admiră frumuseța și bogăția noastră muzicală și ca semn de admirație ne fură câte ceva. Ungurii doar singuri au recunoscut, în frunte cu compozitorul Lányi, că renumitele cântece de haiduci ungurești (Kurucz nóták) sunt pe motive curat românești din Ardeal. Ba nici autorii clasici nu sau dat îndărăt de-a pișca căel ceva dela noi. Un „clasic” exemplu este celebrul compozitor german Haydn, al cărui Klavier-Trío Nr. 1, unul din cele mai vestite lucrări ale sale, a devenit celebric prin Finale „zîngarese” (jigănească), care nu este alta, decât o „învărtită” ardeleană, copiată fără a schimba ceva.

Ce să mai zic de Rusia, care-i plină de „artistic” muzicanți români, adică de țiganii lăutari din România, cari au acolo trecere mare, și cari multe motive și cântece frumoase românești le-au transplantat involuntar în muzica rusască.

La noi concepția și cultura muzicală e într'atăta de înapoiată, că nici cel mai vestit lăutar nu este considerat de artist, ci e „țigan”, despre care toată lumea „cultă” vorbește în mod înjositor, și un om „cult”, nu-l ține demn să-i strângă mâna, ori să stea de vorbă cu el. De sigur, că atunci, când arta muzicală este astfel apreciată de oamenii „culți” ai noștri, nu poți să aștepți dezvoltarea muzicii și peste tot nu poți vorbi de cultură muzicală.

Creșterea noastră și educația ce o primim astăzi în școlile noastre secundare, în licee, gimnazii, școli reale, comerciale este așa, că poți să abții testimoniul de maturitate, bacalaureatul — dovadă că ai oarecare cultură — fără să ai idee de muzică, fără să cunoști notele.

Adevărat, că noi românii auz și talent muzical avem în abundență, ne lipsește însă aproape cu desăvârșire cultura muzicală, care nu vine din cer, nu este darul lui Dumnezeu, ci trebuie înșușită, cu multă trudă și lungă vreme, trebuie învățată.

Astfel deci, dacă dorim propășirea noastră în cultura pe toate terenurile, trebuie să ne ocupăm foarte intensiv și cu educația muzicală. Trebuie să introducem în toate școlile și în toate clasele „ca studiu obligator” învățarea cântului și a teoriei muzicii, iar în școlile teologice-preparatoriale (normale în România veche) chiar și muzica instrumentală dacă vrem ca preoții și învățătorii să fie în stare a instrui pe popor, al da educația muzicală recerută.

E. Monțiu.

Mătasea

În fuga condeului voesc să atrag atențiunea capitalului românesc asupra unui colțșor al ogrorului prea puțin cultivat al industriei noastre.

Azi când complexul posibilităților a devenit atât de mare, este bine să lăsam feiul obișnuit al noi de a trata în mod sumar chestiunea industriei noastre. Nici timp nici loc nu poate fi pentru considerațiuni de ordin general, și mi permițiți fără multă vorbire să prezint câteva date, cari vor vorbi urechilor cari aud.

Este lucru cunoscut că Ungaria nu a putut face față trebuințelor proprii cât privește produsul industrial în toate ramurile, și în special în textile. Produsele textile ale Ungariei acopereau numai 10%, a trebuințelor, și este ușor de înțeles dacă mai știți că Anglia bunăoară ca stat industrial avea înainte de războiu 30.000.000 ori până când Ungaria stat agrar numai 8.000.000. Asta pentru lână și postav. Aceeasi situație în cănepe și în, adică pănzături, în produse de în și cănepe era importul Ungariei 133.000.000 coroane.

Aste două ramuri ale industriei textile nu se puteau desvolta atât din cauza lipsei de materiale prime cât și a stabilimentelor industriale.

Cu mătasea stăm altfel. Importul Ungariei în fabricate de mătase era înainte de războiu 60.000.000 coroane, iar exportul în grège 10.000.000 coroane. Evident deci că numai lipsa stabilimentelor industriale a fost cauza importului. Mai am de observat încă, că mătasea noastră bânțea în are cea mai bună trecere pe piața mondială, plus că aceste teritorii românești pot singure produce cu 30—40%, mai mult grège ca Franța fiind azi pretindenti fragării (duzi) necesari plantați pe marginile tuturor drumurilor de stat. Acești fragări (duzi) condiție primordială a industriei de mătase erau odinioară scutiți prin statul ungar și nu mă îndoiesc că și noi îl vom scuti.

Populațiunea românească a îmbrățișat mai cu seamă în Banat cu mult interes industria mătăsurlor. La anul 1880 nu s'a produs în Caras-Severin bunăoară deloc mătase. La 1885 au fost cultivați viermi de mătase în 34 comune, fiind 266 familii cultivatoare, cari au produs 3257 kg gogoase. Peste zece ani viermii de mătase au fost cultivați în 183 comune producând 4801 familii 77.392 kg gogoase. La 1910 erau 259 comune, în cari 5764 familii au produs 112.701 kg gogoase recumpărate în prețul de atunci din partea statului cu 232.306 coroane.

Toate teritoriile românești ale fostei Ungarii au produs cu totul 714.743 kg mătase în acest an. Torratoria de mătase din Lugej (proprietar Pomizza di Udine) aranjată pe 120 moosare a prelucrat la 1910 149.040 kg gogoase, și a produs 9039 kg grège (fir). Tot acolo în Lugej avem stabiliment textile, în cari s'a țesut în parte și această mătase. Partea covârșitoare a grègeului a fost exportată.

Stabilimentul de care vorbesc (Handels A. G.) cu capital acționar de 50.000 cor. este provăzut cu 74 războaie calibru 70 cm, și toate necesare. Are putere motorică de apă azi 70 P. H., care poate fi prin investiri necesare ridicată la 1600 H. P. A fost odinioară întreprindere curat românească — azi în șirul acționarilor se mai găsește un singur român. Iată un colțșor al României mari în care stă la dispoziție material prim, și stabilimentele necesare pentru a prelucra acest material prim. Un drum deschis capitalului românesc. Puțin va trebui să mă îndrepteze cei chemați pentru ca Banatul să provadă România mare cu mătase necesară.

Câte colțșoare de astea mai are ogrorul prea puțin cultivat al industriei românești.

A. I.

Revista presei

Alcătuirea Marelui Stat. — Cu privire la alcătuirea Marelui Stat, ziarul „Unirea” din Blaj scrie următoarele:

„Noi, nu în numele nostru al cătorva numai, ci în numele unei covârșitoare opinii publice am cerut să se revină asupra Marelui Stat. Ni-se promise că se va reveni. Se va întregi lista cu „optări” intrate la Consiliul dirigenți. Această modalitate nu ne multumește pe deplin. Am în dorit să se delature tot ce-i arbitrar, tot ce are nuanțe de protecționism, atunci când e vorba de crearea unui factor parlamentar. Ne-ar fi plăcut orisă se concheme adunarea dela Alba-Iulia, în totalitatea ei, ori să se facă alegeri noua de delegați.

„Nefacându-se aceasta trebuie să ne mulțumim și cu puținul cât ni-se promise. O facem aceasta nu de teama de a nu atinge anumite susceptibilități, nici de teama de a fi bătuiți într'o discuție, în care adevărul e pe partea noastră, ci o facem sub forța Imprejurărilor grele între cari ne aflăm. Se cere o concentrare de forțe, o armonizare după puțință a tuturor opiniilor. Noi nu vrem să ni-se spună, că stăm în calea acestora. Avem însă, în aceeși vreme, convingerea, că se va ținea de aici încolo seamă într'o măsură și mai mare de postulatele timpului și de dorințele obștei.”

Români de peste hotare. — Organul oficios al guvernului din București, „Vitorul”, insistă asupra faptului că, chiar după realizarea revendicărilor României, tot vor mai rămânea frați de-ai noștri dincolo de noile hotare:

„Noi nu cerem decât aceea ce ni se cuvine, nu vom să depășim frontierele naturale cum sunt Dunărea sau Nistrul, nu căutăm să creăm litigii permanente cari să amenințe veșnic pacea în acest colț frământat al continentului.

„Cererile precise și cumpătate ale României se întemeiază atât pe puterea dreptului, cât și pe jertfele enorme făcute de poporul nostru în cursul acestui războiu, în care am intrat de bună voie, sacrificându-ne în mod conștient pentru triumful onoarei și al libertății, și totodată conșcând bine calea grea pe care apucăm. România a pierdut în acest războiu, morți pe câmpul de luptă sau în urma rănilor căpătate aproape 300.000 oameni.”

„Pentru a justifica sobrietatea cererilor noastre prevăzute și conștinite în tratatul cu aliații, considerând ca reale frontierele prevăzute în acel tratat și cari sunt astăzi în discuțiunea aeropagului națiunilor, e de ajuns a spune că neamul românesc care rămâne în afară de aceste hotare se cifrează la un milion și jumătate de suflete.”

Se trădează singuri

Cu ce mai mare mâhnire cetim în „Adevărul”, organul oficial al partidului socialdemocrat din Ardeal și Banat următoarele:

„Renașterea Română” din Sibiu este cea mai nepricepută și cea mai rău voitoare. De sigur de acea că renăscând de curând, este pe deplin neorientată. În primul rând, nu știe ce este partid socialist și ce este Uniune sindicală și le clasifică ca și cum acestea ar fi două tabere, una contra alteia. Nu știe că Partidul socialist formează gruparea politică la Uniunea sindicală, gruparea economică a aceluiași muncitor. Deci muncitorii având două terene de luptă, au și două asociații, prin care luptă, cum are copilul doi părinți, dar tot atât de necesari și bunii apărători ai săi, și tatăl ca și mama. Deci „Renașterea” să nu prevestească muncitorii să se lăpede de o părinte că nu-i va reuși.

Fără să se gândească, spune mai departe, că mișcarea muncitorească de peste Carpați a fost condusă de spirit jidovesc, și mai ieri spune că și noi, cei din Ardeal, trăind în Budapesta, am fost educați în spirit jidovesc. Și foaia asta se mai batjocorește pe sine de foaie demeratică.

Dacă socialismul este o dus de spirit jidovesc, atunci și Creștinismul e condus tot de spirit jidovesc. Dacă întemeietorii socialismului științific, au fost jidani, tot astfel putem zice, că și întemeietorii creștinismului au fost jidani. Iar dacă Isus s'a botezat, apoi și Marx s'a botezat. Și dacă toți urmașii lui Isus sunt creștini, indiferent de ce au fost înainte, apoi și toți urmașii adevărați ai lui Marx sunt marxști, ori care ar fi origina lor. Marxști privește la fel toate prostiile ori cum s'ar chema ele. Și iar greșește „Renașterea Română”, când spune că „jidani au găsit un bun teren de exploatare în socialism”. Căci cea mai mare parte a jidanilor, sunt tot atât de buni capitaliști, ca și aceia, pe cari îi apară în coloanele sale „Renașterea”, deci dusmani nempăcați ai socialismului.

Iar dacă au luptat în contra războiului, socialismul au făcut-o ca și cei italieni, francezi etc. până în ultimul moment, credincioși fiind principiilor lor, iar apoi s'au făcut datoria față de patrie ca ori care bun cetățean.

Apoi denunțul în care zice că noi Transilvănenii și Bucovinienii nu avem o mișcare sinceră, democratică, ci o exploatare a celor mai curate elemente muncitorești de către organizația iudeo-internaționalistă din țară, o respingem cu scarbă ca isovită din cea mai josnică perfidie și rea voință.

Acest ziar demagog, ar fi bine să se ocupe de chestiuni pe cari le cunoaște și să le critice, iar dacă e lipsit de toate cunoștințele etice și logice, atunci să dispară în neantul de unde s'a născut și nouă să nu ne facă curte, lovind în frații noștri, căci prin astea ne compromite în mod rușinos.

Cetim apoi în același număr:

„Ce ne mai trebuie?”

Noi stăm excelent de bine! Hotarele țării ne sunt fixate și asigurate. Poporul se bucură de toate drepturile și libertățile ce le-a visat vreedată un popor. Toate reformele sociale sunt rezolvate. La noi nu mai sunt boli, nu mai sunt suferinți, ne bucurăm de toate bunurile paradisului. Lipsa de alimente și articole industriale numai din basme le mai cunoaștem. Poporul nostru e cel mai fericit din toată lumea, popoarele vecine ni se apleacă cu smerenie și ia un gest al nostru ne fac toate serviciile. Nu ne mai lipsește absolut nimic numai niște colonii germane, și un coridor dela Segedin până la Piume, ca boierii noștri să poată călători la Abazia fără pașaport și fără a schimba trenul. Cel puțin așa pretinde „democratul” ziar „opozitional”, „Renașterea Română” că pentru a fi fericii acesteia neapărat ne trebuie. Incolo avem de toate. Desigur că noi ca țară mare capitalistă cu ciocoi

Munca obligatorie. — Subt acest N. Iorga scrie următorul articol de fond în „mul românesc”:

„Acum un an, subt regimul Marghilomanu, distru de agricultură fiind un cugetător, dela Convorbirile literare, dl Garoflid, elev al școlii economice germane, se luase sura ca lumea dela țară să fie scoasă la robii.

Măsura a fost privită cu antipatie mai mulți, de unii chiar cu indignare, dignare pe care n'am fost lăsați a o mdecat doar în cea mai meșteșugită din simbolice. Prea mult e în amintirea oamenilor generația mea aducerea țărâmului la lucru robanț, după acele mai democratice miste cu brevet prusian. Și mai ales, s'ar fi vorbit de nevoie de hrană ale țării bine că de fapt e vorba, mai presus de o interesele egoiste ale marilor proprietari „plantatorilor” din România deprinsă a robii.

Fără a reveni la sistemul dlui Garoflid — Intrucât jandarmii regimului actual nu legea abrogată, — credem că, în anul amenințătoare, nu se poate lăsa ca jemeni se răsfeie în mâinile blege, atunci când ș cere o bucată de pâne.

Ceeace se petrece în societatea noastră la încetarea luptelor încoace e un scandal și o monstruoasă materială.

Oameni cari altădată își aveau înțelesul și vreau să se întorcă la dânsul, și li se pare prea greu. În schimb se aruncă pra orașelor, asupra acestui București, conat de crapă, și se îndeleticesc toți, pe teie cu singură industrie care renează singura care seduce și reține: a pangăgie.

Pungășia de toate felurile pentru „deștepti”, cari înțeleg ce se poate face în speculei. Asupra rămășișelor averii noastre aruncat ca o haită de lupi turburați pe în vezi în fiecare colț cu câte o halcă în gura.

E neadmisibil, e intolerabil. Nicicun de pe lume n'ar tolera așa ceva. Pe lângă înveninarea pe decenii în sângele nației, pe lângă dezertarea dela dela fabrică — unde se produce și se creloarea, — pe lângă primejdia acestor ex-căroră nimic nu le mai ajunge, se mai prăfă margini scumpețea întregului trai publică infinită a acestor paraziți.

Alteceva nu se poate face contra acestor căloși sau acestor înebuniți.

Un lucru însă da: Să nu se dea până cu i justifică o muncă.

INFORMAȚIUNI

Ziarul „Patria” publică o notă prin care să se creadă că noi am luat, în trecut, apărarea ziaristilor al căror producător la Curtea marțială din București, ca soarta organismului partidului național din când în când îndus în eroare. De-a lungul a lui apărarea acelor ziaristi, am stat toată presa independentă din România și se începe judecata cu cei mici, în mare fele mai simandioane, cel puțin tot înarmate, odihnesc în Săntorii, sau prietenii pentru Elveția.

Privește celelalte însemnări, cu cari se vorbește, „Patria” ar trebui să spună că nu este vorba de un război, ci de o război. A ajuns în sfârșit și în străinătate un strigătul nostru de alarmă împotriva legilor maghiare. Ziarele din Paris au să se ocupe de ororile săvârșite de dincolo de linia de demarcație. În ziarul „Echo de Paris”, într-un primăvică violente acuzări împotriva inumanității maghiare, calificând de „fatală” grofului Károlyi, care atrage asupra ei dușmănia de moarte a Românilor, iar avea interesul să trăiască în bunici de vecinătate.

Clerul și poporul român gr-cat. din viața noastră intrând în congres la Târgu de Mureș, trimis telegrafic Consiliului Dirigent asistat de reprezentanții desăvârșite cu toate marile ale neamului românesc conform hotărârilor adunarea națională din Alba-Iulia.

Încă un profesor suspendat din învățământ pentru atitudine anti-românească. E conținut de literatura germană dela Universitatea din Cluj, Konrad Richter.

În adunarea femeilor române care s'a ținut în sala Asociației, s'a propus să se întruie pe d-na Clara Maniu, mama dlui Maniu, președintele Consiliului Dirigent, care deținut de maghiari la Badacson, în-cu-nu-șica și a nepoată, să fie eliberată de teroarea bandelor maghiare.

În cunoștința despre cererea femeilor române, dl general Moșoiu a telegrafat Marelui General din București, cu rugămintea de a face demersurile necesare.

Ministrul de război, al României generaloianu a sosit ieri la Paris.

Guvernul din București a hotărât să așeze în regiunea fostului front de luptă din județele Suceava, Bacău, Putna, R. Covurlui și Brăila, 5 la sută din despăgubirii războiului, pentru refacerea gospodăriilor distruse.

Pentru 28 Martie sunt convocată la București reprezentanții învățământului de toate gradele din teritoriile alipite la țara-mamă. S'au hotărât să se stabilească o comisie generală pentru toată țara și să puipe diferitele legi de organizare, mai ales în privința personalului învățătoresc.

Consiliul dirigent a cerut ministrului de Război să desemneze 150 profesori secundari pentru a ocupa locurile vacante și noi create din învățământul de peste munți.

Unul din „Tagespost” că dl Lutz Korodi a primit secretar general la resortul culelor instrucției publice.

Unul din „Tagespost” că dl Lutz Korodi a primit secretar general la resortul culelor instrucției publice. Într-unul din articolele sale, el vorbește despre necesitatea de a se organiza o comisie de cercetare a legăturilor noastre tinere cu sașii și nota sincerității.

Descentralizarea dela căile ferate române care am vorbit în câteva rânduri, a început să se desfășoare prin numirea a trei directori regiionali și anume: dl Cornel Bălteanu, director la direcția I-a regională București; Chr. Z. Christodorescu, director la direcția II-a regională Iași; și dl Aurel Lazar, director la direcția III-a regională Cluj.

În urma unei răscoale a bandelor ungurilor din Seghediu, câteva detașamente franceze s'au trimis pentru restabilirea ordinii, desărpe rebeli.

După ultimile știri sosit din Bănat, s'au făcut pregătirile de plecare din Târgu.

În ziua de ieri, a fost servit ca stegar în anul la reg. Nr. 67 a fost prins în Rusia unde a intrat în corpul voluntarilor ardeleni. În 1916 a fost respectiv devenit ca prizonier în Prusia, și atunci nu se știe nimica de dânsul. Colui, cari eventual au știre despre soarta dânsului sunt rugați a comunica datele necesare subliniind Ioan Babeu, „Reg. Alba-Iulia”.

Târgul de vite și de mărfuri din Ocnaul lui se va ține în aceia zi, la 29 Martie.

Toți măiestri din Sibiu, cari au ca încheierea băieții de român sunt invitați a-i trimite la Cluj, în ziua de ieri, în sala de meserii de stat din Sibiu — strada lui Nr. 13 — încunjurând pedeapsa ce ar fi în caz de neasculțare.

La Paris a sosit dl Băicoianu, directorul Național însoțit de doi experți finanțari.

Comisia americană de sub conducerea dlui Welt a sosit la Iași pentru a înființa o comisie pentru distribuția alimentelor din Moldova.

Consiliul național polon din Cernăuți a avut ocaziunea deschiderii liceului polon din Iași o telegramă M. S. Regelui Ferdinand care își exprimă credința față de Dinastia noastră și față de România-Mare.

Se comunică din Belgrad că lucrările pentru punerea din nou în funcțiune a marelui linii ferate Belgrad-Niș-Salonice, sunt terminate. Primele trenuri vor putea circula între frontiere și Niș până într-o lună.

La Paris a fost înălțată delegația dela Conferința păcii o hartă etnografică a tuturor ținuturilor românești, ca un răspuns la hărțile puse în circulație de Sârbi. Harta a fost lucrată de un grup de ingineri și profesori de geografie români.

Conform unui decret apărut în „Monitorul Oficial” toate mărcile și stampilele edate de germani în timpul ocupației vor fi scoase din circulație.

Deoarece bancnotele de 25 și 200 cor. emise de Banca austro-ungară în Octombrie și Noiembrie anul trecut nu sunt scoase din circulație, resortul finanțelor a ordonat tuturor percepătorilor să primească aceste bancnote, ca plăți. Publicul nu are motiv a refuza primirea bancnotelor amintite.

A apărut Nr. 2 din „Cuvântul Dreptății”, revistă lunară pentru popularizarea științelor juridice și sociale în Basarabia. Apare la Chișinău. Un exemplar 4 lei.

A apărut volumul I din Analele profesorilor români din Ardeal, Banat și părțile ungurene cu următorul cuprins: „Actele congresului profesorilor din Dacia superioară, ținut în Sibiu.” „Analele” sunt publicate de Biroul Unirii. Preț 4 coroane.

Refacerea podului de peste Dunăre

Cum se va organiza legătura cu portul Constantința? — Explicațiile dlui inginer Saligny București, 13 Martie st. n.

S'a vorbit în ultimul timp despre proiectul privind construirea unui nou pod peste Dunăre, în locul vechiului pod, care a avut de suferit de pe urma războiului, și care este astăzi impracticabil.

Consiliul de miniștri din București a și aprobat trimiterea unei comisii de ingineri români în America în vederea construcției acestui pod, spre a angaja personalul și materialul necesar.

În privința aceasta, lată lămuririle pe care dl inginer A. Saligny, autorul podului dela Cernavodă, le-a dat unui redactor al ziarului „Viitorul” din București:

„Este vorba pur și simplu de refacerea podului de peste Borcea, care a fost distrus de armata noastră în toamna anului 1916. Materialul de fierărie al podului a fost ridicat de germani și trimis nu se știe unde. În această situație s'a pus chestiunea dacă acest pod trebuie refăcut sau dacă nu cumva este timpul să profităm de ocazia pentru a-l construi din nou pe cale dublă și pentru șosea, chestiune cu atât mai imperioasă, cu cât însemnătatea portului Constantința devine din ce în ce mai mare. În adevăr, acest port maritim va trebui să deservească o țară de aproximativ 350.000 kilometri pătrați cu o populație în jur de 25 milioane locuitori; apoi, trei artere mari se întâlnesc la Fetești spre a trece pe unul și același pod Dunărea, și anume: una pornind din fundul Bănatului prin Verctorova, alta din fundul Transilvaniei prin Ploiești-Urzișeni și ultima din Bucovina și Basarabia prin Făurei. Se vede clar că se impune ca o necesitate indiscutabilă linia Fetești să fie construită pe cale dublă și că deci și podurile care unesc România cu Dobrogea să fie transformate potrivit acestei necesități.”

„De aceea s'a luat hotărârea ca podul de peste Borcea să se construiască pe cale dublă și șosea, pe aceleași picioare de zidărie care au rămas neatinse.”

„Lungimea podului va fi de 970 metri.”

În privința podului cel mare de peste Dunăre s'au luat următoarele dispozițiuni: Deocădată acesta nu va suferi nici o modificare. Fiind aproape intact el va mai putea servi încă multă vreme. Dacă o fi să se refacă aceasta se va întâmpla mai târziu, când necesitățile o vor dicta și când vor fi fonduri. Proiectul este ca atunci să se construiască un pod mai la vale cu un kilometru, cel actual rămânând să servească pentru șosea. Deocădată neputându-se face altfel, serviciul mișcării va fi organizat în așa fel pe acest pod, încât trenurile să poată satisface urgent toate nevoile. Coresp.

Fondul orfanilor

Ani mai primit următoarele contribuții pentru „Fondul Orfanilor”:

Cor.	
Dl Ioan Lesnican	36.—
Dl sublt. Ciorogaru	100.—
Dl căpitan Popescu-Nasta	50.—
Dl Aurel Bogdan, maior de jandarmi	50.07
D-soara Dora Lepa	300.—
Dl Dr. Aurel Lazar	500.—
Compania de jandarmi, Sibiu	43.—
Dela abonamente	30.—
	1.109.07
Suma din urmă	8.122.00
Total	9.231.07

Chemare

Femeile române din Sibiu și împrejurimi sunt invitate, să binevoiască a participa la

adunarea de protestare

contra atrocităților, comise de maghiari în ținuturile românești dincolo de linia de demarcație.

Adunarea se va ține în Sibiu, în sala de ședințe a comitatului, (Strada Șaguna) în ziua de 18 Martie 1919, — la ora 11 dimineața.

Comitetul executiv

Femeile române și crimele maghiare

Se va ține o mare întrunire de protestare la Sibiu

Un mare număr de doamne și domnișoare printre cari foarte multe refugiate din teritoriile de peste linia demarcațională, s'au întrunit ieri după amiază în sala de ședințe a Asociației, pentru a hotărî o acțiune de protestare împotriva atrocităților maghiare.

S'a făcut o emoționantă povestire a tuturor evenimentelor sângeroase petrecute pe teritoriile cari n'au fost încă luate sub scutul său de către armata română, și s'au cercetat într-o însuflețită și demnă discuție, mijloacele cele mai nimerite pentru ca protestul femeilor române față de barbariile Ungurilor, luând forma cea mai demnă și mai hotărâtă, să fie adus la cunoștința tuturor femeilor din Apus.

În scopul acesta, în întrunirea de ieri s'a decis să se ceară ca un sprijin moral aderarea tuturor Reunirilor de femei din țară și străinătate. Afară de aceasta, s'au luat următoarele hotărâți:

1. Femeile române desaproabă orice petreceri sau întruniri de distracție pe vremea cât va dura situația actuală dincolo de linia de demarcație și câtă vreme femeile române dincolo sunt omorâte și necinstite de maghiari.

2. Se va ține o adunare a femeilor române, la Sibiu, pentru a se protesta împotriva atrocităților maghiare și a aduce acest protest la cunoștința celor în drept.

3. Se va face o colecție generală în întreaga țară, pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, victime ale acestor atrocități.

4. Se vor organiza două zile „de doliu” în Sibiu, în cari doamnelor și domnișoarele române vor face chetă în public, strângând ofrande pentru refugiați.

5. Se va ține un parastas pentru sufletele celor asinași de maghiari.

6. Se va face un apel către toate Reunirile de femei române din țară pentru a sprijini această acțiune.

Pentru executarea acestui plan de activitate s'a ales un comitet de 12 femei române, format din dnele Bărseanu, Goldiș, Onișor, Măcelaru, Lepădat, Crișan, Bologa, Mișci, Matei, Papp, Chirotiu și Stroia, care să facă pașii necesari.

Adunarea femeilor române se va ține în ziua de 18 Martie, la ora 11 dimineața, în sala Comitatului. Zilele de doliu au fost fixate pentru zilele de 19 și 22 Martie. Parastasu se va ține tot în ziua de 22 Martie.

Ca un sprijin pentru organizarea acestor patriotice manifestări, ofițerii Corpului voluntarilor ardeleni au făgăduit tot concursul lor.

Nu e grevă la Căile ferate

Toate trenurile circula normal.

Pentru astăzi, 15 Martie, se anunșă declararea grevei funcționarilor maghiari dela Căile ferate transilvănene.

Am dat la vreme cîntorilor noștri amănunte atât asupra măsurilor represive ce s'au hotărât împotriva celor cari ar fi părăsit astăzi serviciul, cât și cu privire la măsurile de siguranță luate de dl inginer Christodorescu pentru ca în niciun caz circulația pe Căile ferate să nu sufere nici o întrerupere.

Încă din momentul în care greva era pusă la cale, o parte dintre funcționarii unguri și-au arătat voința de a continua să rămână în serviciu.

Se pare că în cele din urmă și cei mai recalcitrați s'au hotărât să renunțe la planurile lor anarhice, în urma amenințării că toți greviștii vor fi imediat ridicați și treceți peste linia de demarcație.

Astfel, până în momentul, când punem ziarul sub tipar, ni se comunică dela direcția Căilor ferate transilvănene, că greva n'a fost încă declarată, și toate trenurile circula în chip normal.

Autoritățile au luat cele mai stricte dispoziții pentru menținerea ordinii, și chiar dacă va fi să izbucnească ulterior, vre-o mișcare greviștă, ea va fi repede redusă la neputință.

Regina Maria la Londra

Paris. — Regina României a primit la palatul Ritz pe dl Jules Cambon, secretarul general dela externe. Convorbirea a durat trei sferturi de oră. La orele 11 jumătate Regina a luat parte la un dejun oferit de dl Balfour și la care se afla și dl Lloyd George. Regina era însoțită de doamnelor de onoare și de generalul Băiș.

La orele 6 a avut loc la palatul Ritz o recepție. Regina era însoțită de principesele Elisabeta și Maria. (Ag. Dacia).

Berna, 14. — Din Paris se anunșă: M Sa Regina Maria a plecat azi însoțită de principesele Elisabeta și Maria și de dancle de onoare, prin Dünkirch la Londra. Ministrul de externe Pichon, generalul francez Petain primul ministru Brătianu și directorul serviciului de siguranță din Paris au însoțit pe Regina până la Dünkirch. La plecarea reginei din Paris au fost la gară toți demnitarii de stat din lume, cari se află actualmente la Paris, și mareșalul Foch cu întregul său stat major. Regimentul francez de infanterie Nr. 19, a dat onorurile militare până la plecarea trenului. M. Sa Regina va fi primită la Londra de familia regală a Angliei.

Ultima oră

Pentru mutarea liniei demarcaționale

— Întruirea românilor de pe Someș

Năsând, 15. — Adunarea populației române de pe valea Someșului în numele drepturilor la libertate a popoarelor, în numele umanității și în numele civilizației secolului al 20-lea protestează solemn în contra barbariilor săvârșite față de frații noștri de dincolo de linia demarcațională și roagă Consiliul Dirigent român și pe Majestatea Regele să facă de urgență pași de care scop să proclamă dacă e de lipsă și mobilizarea generală a populației române din această țară.

Alexandru Tlalița, președinte.

Această telegramă a fost trimisă și cabinetului Majestății Sale.

Starea de asediu la Cluj

Cluj, 14. — În urma unui atentat nișeș, săvârșit de unguri, împotriva unui plutonier din armata română, comandamentul militar din Cluj a ordonat oprirea tuturor spectacolelor, petrecerilor și întrunirilor, precum și închiderea localurilor la ora 8 seara.

În mod provizoriu s'au opriți și circulațiunea pe străzi după ora 8 seara.

Contravențiunile la prezenta ordonanșă vor fi pedepsite cu doi ani închisoare ori amendă până la 5000 de lei, sau și una și alta, după împrejurări.

Suspendarea alegerilor în Ungaria

Budapesta, 14. — Guvernul maghiar a suspendat pentru 2 până 3 zile continuarea alegerilor de deputat în urma diferitelor bătăi între diferitele partide, în întreaga țară.

(Ag. Dacia).

Legătură aeriană Milano-Roma

Viena, 14. — Din Lugano se anunșă instalarea unui serviciu aerian între Milano și Roma. Distanța e parcursă în 3 ore și 20 minute.

(Ag. Dacia).

Criză de guvern în Bulgaria

Berna, 14. — Telegrama sosită în Paris din Sofia anunșă o criză a cabinetului bulgar în urma atitudinii agresive ce dovedește partidul țărănilor față de guvernul actual.

(Ag. Dacia).

Trotzki reorganizează armata bolșevică

Berna, 14. — Ultimele telegrama sosită la Stockholm din Moska anunșă că Trotzki a lansat un apel către garda roșie pe care o invită să lupte până la ultimul om contra tuturor celor cari opresc a culege roadele revoluției rusești. Trotzki anunșă în același apel reorganizarea armatei ruse precum era în Rusia înainte izbucnirii războiului mondial.

(Ag. Dacia).

Bolșevicii bombardează Narva

Berna, 14. — Ultimele știri sosită din Helsinki la Stockholm anunșă că bolșevicii bombardează Narva dela o distanță de 5 mile cu artilerie grea. Până acum sunt peste 600 răniți și 145 morți.

Berna, 14. — Biroul telegrafic finlandez anunșă: Ieri a sosit la Reval o mișune daneză a Crucii Roșii, pentru a ajuta pe răniții din Narva.

(Ag. Dacia).

Cheltuielile de războiu ale Poloniei

Berna, 14. — Din Varșovia se anunșă plecarea unei delegații speciale a guvernului polon la Paris, pentru a prezenta congresului de pace un memoriu din care reese suma cheltuielilor de războiu de 25 de miliarde suportată de Polonia.

(Ag. Dacia).

Prelungirea convenției americano-elvețiene

Berna, 14. Convenția comercială încheiată între America și Elveția și care expiră la 30 Septembrie a. c. a fost prelungită. Prelungirea temporară s'a făcut cu consimțământul Angliei și al Franței.

(Ag. Dacia).

Iniințarea unei armate de negrii

Paris, 14. — Trativele începute de Clemenceau cu miniștrii colorilor franceze și cu deputații din Senegal relativ la iniințarea unei armate de negrii continuă cu succes.

(Ag. Dacia).

Onoare victimelor

Berna, 14. — Corpul eroinei engleze Miss Edith Cavell executată de germani în Belgia a fost adus la Londra și înmormântat eri cu mare pompă.

(Ag. Dacia).

Pentru liberarea belgienilor prizonieri

Berna, 14. — Președintele consiliului belgian Delacroix, s'a adresat congresului păcii cu rugămintea de a interveni pe lângă mareșalul Foch pentru eliberarea soldaților belgieni prizonieri încă în Germania.

(Ag. Dacia).

Fuga lui Liman von Sanders

Viena, 14. O radiogramă anunșă readucerea generalului german Liman von Sanders la Constantinopol; el încercase să fugă dar a fost prins pe insula Malta, și arestat din nou.

(Ag. Dacia).

Bancile turcești sub control

Viena, 14. Din Paris se anunșă că comisiunea financiară din Paris a hotărât punerea băncilor din Constantinopol și Turcia sub controlul aliaților pentru a împiedeca astfel speculațiile interprinse.

Wilson a sosit la Paris

Viena, 14. — Stațiunea radiografică din Elveția anunșă: Președintele statelor unite Wilson a sosit aseară la Paris însoțit de mai mulți generali americani și de trei senatori. La gară i-s'a făcut o primire grandioasă. (Ag. Dacia).

Siberia liberată de jugul bolșevist

Berna, 14. — Ziarele din Stockholm anunșă din Omsk: Guvernul suprem din Turkestan a expediat următoarea telegramă: Populația din Turkestan, care a suportat foarte mult timp jugul anarhic al bolșevicilor, a putut în cele din urmă să înfrângă dominațiunea barbară a bolșevicilor în Siberia. În Turkestan a reintrat după înfrângerea bolșevicilor imediat liniște și viața normală, iar lucrările guvernului sunt atât de înaintate, că în scurt timp va putea fi convocată adunarea națională pentru a redacta o nouă constituție statului Siberian. (Ag. Dacia).

Avis!

Din izvor necunoscut s'a lăsat știrea, că „Siguranța publică” ar fi o instituție temporală și numai pe durata războiului; față de aceasta știre se asigură că și la noi ca și în alte state e o instituție polițienească de stat bine organizată și cu drept de penzie, al căror membri-conform serviciilor speciale — în comparație cu alți oficiali de stat sunt mai bine plătiți. Pei concurența toți aceia, cari au absolvat școlale medii — în cazuri excepționale cel puțin patru clase — și nu sunt mai în etate de 35 de ani. Să se prezinte în persoana cel rugărite în Sibiu la Ministerul de interne, secția II, etaj. II, odaia Nr. 113. Șef de secție: Deleu.

O rugare către călători

În urma circulației neregulate a poștei rugăm pe toți prietenii și binevoitorii noștri cari pleacă în provincie sau în București și ar fi dispuși să ne ducă ziarul în provincie, să binevoiască a ne comunica anticipat, 1. locul unde merge, 2. trenul cu care pleacă și 3. domiciliul în Sibiu, sau locul unde doresc să le trimită pachetul cu ziare.

Urmărind un scop mare național, acela de a informa cinstii și simțind româneste marelui public, toți aceia cari ne vor da mână de ajutor în răspândirea ziarului, în zilele aceste grele, se pun și ei în serviciul acestei frumoase cauze și se vor bucura pe lângă recunoștința noastră, și de mulțumirea marelui public.

Mersul trenurilor.

Trenul 5912 Sibiu—București pleacă	5:44 d. a.
„ 5911 București—Sibiu sosește	11:00 a. m.
„ 8401 Sibiu—Copsamică pleacă	6:20 a. m.
„ 8411	4:02 d. a.
„ 8404 Copsamică—Sibiu sosește	11:35 a. m.
„ 8412	10:05 d. a.
„ 5801 Sibiu—Vințdejos pleacă	8:00 a. m.
„ 5804 Vințdejos—Sibiu sosește	7:30 d. a.
„ 6012 Sibiu—Cisnădia pleacă	5:23 a. m.
„ 6011 Cisnădie—Sibiu sosește	7:00 a. m.
„ A 2 Sibiu—Căineni pleacă	7:04 a. m.
„ A 1 Căineni—Sibiu sosește	10:30 a. m.
„ 9024/9013 Sibiu—Sighișoara pleacă în fiecare Lună, Mercuri și Vineri	7:43 a. m.
„ 9014, 9023 Sighișoara—Sibiu sosește în fiecare Marți, Joi și Sâmbătă	7:00 d. a.

Dentistul Munteanu Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 28.

Consultații de la 8—12 a. m., 2—5 p. m.

SPALATORIA CU ABUR „Krisztály”

din Cluj a deschis din nou filiala ei în Sibiu în strada Cisnădiei Nr. 31 și primește spălatul și călcatul de gulere și manșete — precum și curățirea și coloritul vestimentelor.

Se caută o dactilografă

cu practică bună. Se cere cunoștința ortografiei românești. Renunțarea după învoiul.

Resortul de interne societății siguranței.

„Advocatul popular”
 îndreptar pentru poporul român de Dr. D. Moldovan
 broș. Cor. 3,60 (porto 70 fill.)
 se află de vânzare la
 Librăria W. KRAFFT,
 Sibiu.

Prospect.

Sub denumirea »Banca Centrală industrială și comercială« să înființeze o societate anonimă pe acțiuni cu un capital societărilor de cel puțin 5.000.000 cor. împărțit în acțiuni înscrise pe nume, în sumă nominală de câte 500 cor.

Sediul provizor al societății este orașul Sibiu. Durata societății e nelimitată.

Scopul societății este contribuția la organizarea vieții noastre economice, ca să servească interesele și nevoile industriale, comerciale și de credit în noua situație creată.

În special societatea:

a) Va îndruma și va iniția fondarea și dezvoltarea de ateliere, fabrici și întreprinderi industriale cu ajutorul meseriașilor, industriașilor, capitaliștilor, băncilor și cooperativelor românești, în întreg teritoriul imperiului românesc hotărât în adunarea națională din Alba-Iulia, ținută la 1 Decembrie st. n. 1918.

b) Va îndruma, va iniția, va fonda și va financiariza tot felul de întreprinderi și afaceri comerciale organizând: importul, exportul, valorizarea, cumpărările și vânzările în comun atât la orașe cu ajutorul comercianților și a băncilor cât și la sate cu ajutorul cooperativelor.

c) Va înlesni creditul și va face orice afaceri de bancă întreținând legături financiare cu băncile mari din țară și cu piețele de bani din străinătate escutând aici aceste afaceri cu ajutorul prin băncile din teritoriul imperiului nostru.

d) Va financiariza, va iniția și va fonda direct sau prin participare orice fel de afaceri și întreprinderi comerciale.

e) Va organiza și va înlesni consolidarea vieții noastre economice la sate și la orașe prin cooperative — folosind pentru ajungerea scopului cea mai largă propagandă cu vorba și cu scrisul — susținând publicații și foi economice precum și orice mijloace culturale, sociale și economice.

Pentru conducerea și îndrumarea acțiunii necesară la ajungerea scopului, societatea va avea chiar dela început 5 secțiuni și anume:

- Secțiunea: industrială,
- comercială,
- import, export,
- financiară,
- organizării.

Societatea va fi condusă de un Consiliu de administrație compus din cel puțin 9, cel mult 20 membri.

Directiunea (comitetul executiv) este compusă din șefii secțiilor în funcțiune.

Fondatorii își rezervă dreptul să numească pentru primul period de 3 ani Consiliul de administrație. Deasemenea își rezervă dreptul selecționării subscrierilor, ce se ofer.

Censorii (comitetul de supraveghiere) îi aleg adunarea generală de constituire. În adunările generale fiecare acțiune dă dreptul la un vot, dar nime nu poate esersă sub nici un titlu în aceeași adunare generală mai multe voturi decât a 30-a parte a voturilor reprezentate acolo.

Societățile acționare pot fi reprezentate prin un singur plenipotențiat. Voturile acționarilor individuali să pot esersă numai personal, cu excepțiile legale.

Terminul până la care să primesc subscrierii de acțiuni este 15 Februarie st. n. 1919. La subscriere se plătește 30% din capitalul subscris și câte 50 cor. de fiecare acțiune spese de fondare.

Pentru sumele plătite, fondatorii subsemnați garantează solidar. Ca locuri de subscripție și plată sunt designate toate băncile românești membre ale »Solidarității«. Ca achizitori, în afara de băncile colectoare, sunt numai cei provăzuți cu autorizație specială iscălită de fondatori.

Adunarea generală de constituire e îndreptățită să fixeze capitalul societății — ținând seamă de subscrierile colectate.

Sibiu, 2/15 Ianuarie 1919.

Fondatorii:

Dr. Demetriu Radu m. p.,
episcopul Oradei mari	Nicolae Oprean m. p.,
mare comerciant în Bădău Mare
Dr. Miron Cristea m. p.,
episcopul Caransebeșului	Vasile Popovici m. p.,
maestru mecanic, Str. Elisabeta Nr. 17, Sibiu
Dr. Traian Frențiu m. p.,
episcopul Lugojului	Todor Doboiu m. p.,
comersant, Sibiu
Dr. Iuliu Hosszu m. p.,
episcopul Gherlei	Sava Raicu m. p.,
directorul băncii »Victoria«, Arad
Dr. Vasile Suciu m. p.,
vicarul metropoliei Blaj	Dr. Coriolan Pop m. p.,
directorul băncii »Bihoreana«, Oradea mare
Nicolae Ivan m. p.,
președintele Institutului »Lumina« din Sibiu	Dr. Gavril Tripou m. p.,
advocat, direct. băncii »Coroana« în Bistrița
Ioan Mocsonyi m. p.,
proprietar Căpânaș	Dr. Ilie Beu m. p.,
medic, președ. Institutului »Albina«, Sibiu
Dr. Octavian Russu m. p.,
advocat, juristul inst. »Albina« din Sibiu	Iunie Br. Hodoșiu m. p.,
directorul băncii »Patria«, Blaj
Dr. Aurel Cioban m. p.,
advocat, Lipova	Dr. Laurențiu Gherman m. p.,
directorul băncii »Vatra«, Cluj
Ioan Hosszu m. p.,
inginer în Oradea mare	Dr. Octavian Sgîlbea m. p.,
directorul băncii »Ardeleana«, Orăștie
Dr. Dionisie Roman m. p.,
advocat, Mediaș	Domnio Rațiu m. p.,
membru în direcțiunea »Solidarității«, Lugoj
Dr. Alexandru Fodor m. p.,
medic în Alba-Iulia	Constantin Pop m. p.,
funcționar superior al băncii »Albina«, Sibiu
Gavril Precup m. p.,
profesor în Blaj	Constantin Herja m. p.,
directorul casei de păstrare din Solișo
Dr. Aurel Nyilvan m. p.,
advocat în Șomcuta mare	Mateiu Jiga m. p.,
directorul băncii »Furnica« în Făgăraș
Virgil Bontescu m. p.,
dir. subaltern, Budapesta VIII. Józsefkorút 31a	Aurel Șulufiu m. p.,
director a. la »Nădălacana«, Nădălac

MINISTERUL DE FINANȚE. — (Datoria Publică)

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală că subscrierile la **Imprumutul Unirii 5 la sută din 1919 se închid la 9/22 Mart. 1919.**

Odată cu închiderea subscripțiunii expiră și termenul pentru stampilarea biletelor Băncii Generale de 2, 5, 20, 100 și 1000 lei.

Croitoria Ludovic Ferencz

strada Cislădiei Nr. 12
execută comande de haine pentru civili și uniforme militare, dispunând de un bogat asortiment de stofe.

Prețurile curente de pe piață. 72 1-62

Un Motor stabil

(dela Firma Wohanka)
18 cai putere folosibil cu păcură — aproape nou și foarte bun — se află de vânzare la subscrisul. **Damiru Sirbu, Box p. Cunța,** Alba Inferioară. 76 1-9

Avis de licitație.

Comuna Gârbova dă în arândă în 23 Martie st. n. 3 oare d. p. în licitație publică pe anul 1919 următoarele crășme comunale.

1. Crășma aflătoare lângă Jina și
 2. Crășma din comună de sub Nr. 44.
- La cea din punct 1 prețul de strigare 800 cor., cea de sub punct 2 prețul de strigare 300 cor. Condițiunile mai de aproape se pot afla în cancelaria comună din Gârbova.

Primăria comună. 74 1

Noutate muzicală!
Compoziții originale!

Emil Ilonția Cântece pentru voce și piano.

1. Oltul . . . poezii de O. Goga
 2. Singur . . . „ „
 3. Doina . . . poezie de G. Coșbuc
 4. Reverie poezie de Eminescu
- Prețul lei 3—, porto 90 fl.

- II.
 - Dorurile mele Poezie de O. Goga
 - Peste vânturi. Poezie de Eminescu
 - Somnorosă pasăele „ „
 - Dupăce atata vreme „ „
 - Scumpă dragă lelișoară Poezie de „* „
- Prețul 5 lei.

- III.
 - Seara . . . Poezie de O. Goga
 - Se bate miczul nopții Poezie de Eminescu
 - Strigă lelea din grădina Poeziede „* „
 - Lună, lună Poezie de O. Goga
 - Plina cântec „ „
- Prețul 5 lei.
- Se află de vânzare la librăria
W. Krafft în Sibiu.

Prima societate română de
IMPORT și EXPORT

S. Ittu & Comp.

Sibiu. *****

Se ocupă exclusiv cu importul și exportul a orice fel de produse comerciale, brute, semi-fabricate și fabricate.

Correspondență în limbile română, franceză, italiană, germană, ungară.

Adresa telegrafică: ITTU și COMP., SIBIU. 65 3

Reclama e sufletul comerțului.

SE CAUTĂ

stabilimentul băilor de stat

dela OCNA SIBIULUI

cu sef bucatar si un ser colector
ambii de primul rang. 73 2-2

Oferte cu copia atestatorilor de serviciu și pretenziuni de salar lunar sunt a se adresa la

O. Colbazi, Sibiu, Piața mare 22, etaj I.

„Renașterea Română“

străbate dela colibă până în palate,
:: în toate colțurile României Mari. ::
Cine dă anunțuri și inserțiuni la
„Renașterea Română“ -il
știe toată suflarea românească.

CROITORIE CIVILA ȘI MILITARĂ

Primesc orice comande și ajustări de haine.

H. JEAN 62 2-4

SIBIU, Piața Mică Nr. 7.

Varză

acru, tăiată mărunt, cu butea sau cu vagonul vinde ieftin

Ioan Vlad și Comp.

Cluj, Széchényi-tér 40. 67 2-3

Vite altoi

de un an și de oferit în calitate superioară
Fr. Casp
MEDIAȘ.
89 10-21
Prețuri la cerere

REGATUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DE FINANȚE

DATORIA PUBLICĂ

Imprumutul național 5% în bonuri de tezaur din

Emis prin Consiliul Dirigent, Resortul finanțelor, Sibiu.

Prospect

În virtutea decretului-lege din Ianuarie 1919, Consiliul Dirigent, resortul finanțelor emite bonuri de tezaur 5% din rantate de Statul Român.

Acest imprumut cu bonuri de tezaur are de scop a subveni cheltuielilor pentru noua organizare a funcțiunilor de stat din teritoriile Transilvaniei, Banatului ungurene, unite cu Regatul României.

Imprumutul va fi emis în bonuri de tezaur la purtător, de 200, 500, 1000 și 10.000 în coroane austro-ungare.

Bonurile de tezaur vor purta în faximile semnăturile Ministrului de Finanțe, șefului Resortului finanțelor din Consiliul Dirigent, a șefilor de secțiuni și o semnătură manuscrisă de control.

Acest imprumut va fi scutit pentru todeauna de orice impozit prezent sau viitor asupra valorii lor nominale, cu excepția impozitului de succesivitate și a celui de moștenire.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanții și la toate casele publice. Cupoanele scuzate vor fi primite la aceleași case drept casierie instituțiilor de stat până la 50% a valorii nominale și cu o dobândă de 5% pe an.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală în plata plăților parcelele, conform proiectatei reforme agrare.

Bonurile de tezaur vor purta o dobândă de 5%, la capitalul nominal, scop ele sunt însoțite de opt cupoane de dobândă semestrale pentru patru ani.

Primi cupoane poartă scadența 1 August 1919.

Statul Român va rambursa aceste bonuri de tezaur la 1 Februarie 1920 pe paritate, ce se va stabili între lei și coroane. Se garantează însă deținătorilor bonurilor de 100 coroane nominal, minimum cincizeci de lei.

Statul Român își rezervă dreptul de a denunța acest imprumut în întreaga sa întințime în orice moment și în urma unei publicațiuni speciale prin Oficiul: cu șase luni de zile înainte data fixată pentru chemarea la rambursare a caz valoarea cupoanelor, ce vor lipsi se va deduce din valoarea nominală a bonurilor de tezaur.

Bonurile de tezaur neprezentate la rambursare, se prescriu după trecerea de 5 ani cupoanele scuzate și neprezentate la plată se prescriu după 5 ani dela data scadenței cupoanelor.

Subscrierile la acest imprumut vor fi reductibile.

În locul bonurilor de tezaur pierdute, distruse, sau furate, se vor libera taruluri duplicate în conformitate cu legea decretată cu Nr. 3380 din 15 Noembrie 1918.

Cunoștința de dispozițiune a acestei legi se poate lua la locurile de plată.

Condițiunile de subscriere.

În baza prospectului de emisiune, subscrierea la imprumutul cu bonuri de 5% din 1919 se va începe în ziua de 1 Martie st. n. 1919.

Subscrierea se face:

- a) la băncile românești,
- b) la băncile săsești,
- c) la perceptoare,
- d) la direcțiunile financiare,
- e) la prefecturi și preturi,
- f) la alte instituțiuni și particulari, prevăzuți cu autorizație specială din partea Consiliului Dirigent, Resortul Finanțelor, Sibiu.

Prețul de subscriere este fixat al-pari, adică una sută coroane pentru sută coroane nominal, care se va vărsa integral la subscriere. Se observă, că de se vor admite numai astfel de bancnote emise de Banca austro-ungară, care sunt de mai înainte, sau inclusive 1 Octombrie st. n. 1918.

Subscrierile se vor putea face și în lei, pe paritatea de 2 coroane egal un leu, în ziua de 1 Martie st. n. 1919.

Consiliul Dirigent, cu un anunt prealabil de cel puțin 5 zile, publică în ziarul oficial încheierea subscrierilor, când va voi.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor își rezervă dreptul să stabilească condițiunile de subscriere, redactându-le la suma ce o va crede necesară trebuințelor sale.

Subscriitorului i se va libera o chitanță, constatând subscrierea și efectuarea plății.

Subscrierile se vor face pe contrachitanța plăților, la locurile de subscriere. Bonurile de tezaur definitive, împreună cu opt cupoane de dobândă semestrală vor elibera cel mai târziu la 1 Iulie st. n. 1919.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor

Șeful Resortului: Dr. AUREL VLAD

Alimente, Imbrăcăminte și Încălzăminte.

Dacă aveți necesitate de tot felul de

MĂRFURI

Abonați

„Foaia Comercianților Români“

Publicație specială pentru răspândirea mărfurilor direct dela producători cu prețurile originale.

Îlape de părete pentru școalele românești.

Europa trasă pe pânză cor. 24—
Semigloburile, harta globului pământesc cor. 15 —, trasă pe pânză cor. 50—
Palestina și țările sfințitei scripturi cor. 15 —, trasă pe pânză cor. 50—
se afla de vânzare la
Librăria W. Krafft
SIBIU.

Din editura lui W. Krafft în Sibiu.

Cărți religioase și de rugăciuni.

Acaftistul Preașintei Născătoare de Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăcini foarte evlavioase și de folos, 89 mic cu o iconă în color și alte ilustrațiuni legat simplu. Cor. 3,30

frumos Cor. 4—
fin cu tăietură aurită. Cor. 5—

Micii Acaftist întru mărirea lui Dumnezeu. Carte de rugăciuni pentru tot creștinul patriată și pășit. Legat simplu 2 cor. 20 fil. în legătură mai fină cu tăietura de aur 3 cor. 40 fil.

Cărțile de rugăciuni cără preașintei Născătoare de Dumnezeu cu Visul Măicii Precatei, legat 50 fil.

Ceaslov sau Orogliu, rugăciuni de toată ziua și alte rugăciuni de folos precum și sinaxariul celor 12 luni ale anului. Legat simplu 3 cor. 80 fil., frumos legat 4 cor. 20 fil., legat în piele roșie (imitație) 7 cor. 40 fil.

Epistole a Domnului nostru Isus Hristos, ce a trimis-o Dumnezeu din ceruri, legat 50 fil.

Meditațiuni spirituale pentru înaintarea creștinismului adevărat și a cultului dumnezeesc de casa de M. Velcean 50 fil.

Octoihul cel mic sau cele opt glasuri: slujba vecheriei, liturghiei, împănă a tuturor sfinților. Cu blagoslovenia preaf. Domn Vasile Moga, episcop al Ardealului și al Ardealului. Rogu și negru tipărit, 3 cor. 30 fil., leg. frumos 4 cor., legat în piele roșie (imitație) 7 cor. 20 fil.

Paracelis al preaf. Născătoare de Dumnezeu și purerea fecloarei Maria 30 fil.

Paracelis al sf. Ierarhambie dîmpnă cu viața Sfântului 40 fil.

Patma și moartea Domnului și Măntuitorului nostru Isus Hristos, legat 5 cor.

Taina celor 12 Vuceri mari și rugăciune pentru vremurile grele, legat 40 fil.

Tipărite cu litere cirile:

Liturghia a celor dintu sf. părinților noștri a lui Ion Zlatoust, Vasile cel mare și a Projeoștenilor. Rogu și negru tipărit, leg. în piele roșie (imitație) cu copce, 14 cor.

Pentecostiar, ce cuprinde slujba din Duminica Paștilor până la Duminica tuturor sfinților. Cu blagoslovenia preaf. Domn Vasile Moga, episcop al Ardealului și al Ardealului. Rogu și negru tipărit, folio, leg. în piele roșie (imitație) cu copce, 32 cor.

Psaltirea proceului și împăratului David. Leg. frumos 4 cor., leg. în piele roșie (imitație) 7 cor. 20 fil.

Editura W. Krafft în Sibiu.

Enciclopedia Română

publicată din înscărinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura popor. român“

Dr. C. Diaconovitch.

Acest dicționar enciclopedic urmărește scopul de a populariza științele și artile, de a lăți cunoștințele folositoare în siml poporului român și în deosebi de a oferi o iconă cât mai fidelă a întreg trecutului și a tuturor stărilor actuale ale Românilor.

„Enciclopedia română“ a fost publicată cu concursul a peste 200 autori, între cari numeroși membri ai Academiei Române, profesori dela universitățile din București, Iași, Viena, Lipsca, Praga și S. Petersburg, și mulți alți distinși scriitori români din toate ramurile științelor și artelor; ea cuprinde în 3 volume mari 37,622 articole cu 6 harte confecționate la marele stabiliment Brockhaus din Lipsca, 3 planuri și 167 ilustrațiuni.

„Enciclopedia română“ a fost premiată cu medalia de aur atât în anul 1903 la Exponzițiunea științifică din București, cât și la Exponzițiunea Jubilară aranjată în același oraș în anul 1906.

Prețul publicațiunii întregi (în 3 volume broșate) este de 70 coroane. (Dupa terminarea războiului editura va furniza la cerere și scoarte speciale pentru legarea volumelor.)

T. V. Păcățian, Cartea de aur

însemnări, acte și documente din viața politică a Românilor din Ungaria.

vol. I—VIII cor. 84.—

separat se pot comanda: vol. I, II, V, VI a cor. 10.—
„ VII și VIII „ „ 12.—

Cartea de aur se află de acum înainte de vânzare exclusiv la librăria W. Krafft în Sibiu unde sunt a se trimite toate comandele.

Librăria W. Krafft în Sibiu

recomandă iubitorilor de literatură

Cărți de rugăciuni și scrieri populare

din editura proprie

precum și un SORTIMENT de CĂRȚI DE RUGĂCIUNI

cărți religioase, cărți literare, dicționare, gramatici

dela alți editori din afară.

„În urma deschiderii comunicației de transport, depozitul nostru bogat așezat mai înainte va fi iarăși întregit starea de mai înainte.“

Cărți de rugăciuni în format de buzunari

Scrieri pentru tinerime

potrivite a se împărți ca premii la școlari și ca daruri.

Cărți de școală, caiete, pene etc.

Mare depozit de

hârtie de epistole și de scris, revizite de scris

moderne și solide și ieftine.

Hârtii comerciale, cărți de conturi, indexe

și tot soiul de recerințe pentru cancelarie.

Întrebări și comande prin poștă se resolvă prompt.

Se caută revanzătorii